

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. IX. Quomodo Indulgentia dividatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

QUÆSTIO IX.

Quomodo Indulgentia dividatur?

INDULGENTIA I. Dividitur in eam quæ ^{67.} confertur vivis & per modum absolu- ^{Indulgentia} tionis, & in eam quæ defunctis & per mo- ^{alia est con-} dum suffragii. Aliquando etiam conceditur ^{cessa pro vi-} tam pro vivis quàm pro defunctis, ad arbi- ^{vis, alia pro} trium illius qui eas promeretur; ut sit in ^{defunctis,} Bulla *Sixti V.* pro Confraternitate Chor- ^{Hic nequit} digitorum. Doctores tamen notant indul- ^{applicari,} gentiam simpliciter concessam solum pro- ^{nisi expressè} desse vivis, nec posse applicari defunctis, ^{concedatur.} nisi id exprimat. Quemadmodum nec possumus Indulgentias vivis simpliciter cõ- cessas applicare aliis vivis, nisi specialis ad hoc fiat nobis potestas.

Secundò dividitur in Totalem & Par- ^{68.} tialem. Per illam, si causa sit proportionata ^{Alia est im-} remittitur tota pœna ex peccatis condona- ^{torale, alia} tis relicta: per hanc verò aliqua pars pœnæ ^{partialis,} juxta formam concessionis, quæ varia est: aliquando indeterminata; ut quando lu- tranti remittitur quarta vel tertia, vel me- dia pars pœnarum debitarum; tunc enim plus vel minus remittitur, prout quis plu- res vel pauciores habuerit pœnas solvendas. Aliquando verò, & communius, est de- terminata, v. g. quadraginta, centum, mille dierum aut annorum. Quod juxta Bellarmi- num, *Corumba, Suarez disp. 50. sect. 5. n. 12.* & ^{Quomodo} alios communiter sic intelligitur, ut per ^{explicanda} indulgentiam v. g. unius anni tantum pœnæ ^{sint formu-} persolvendæ in purgatorio remittatur ^{lae, quibus} quantum remitteretur per poenitentiam u- ^{damur in-} nius anni exhibitam secundum rigorem an- ^{dulgentia} tiquorum Canonum: per indulgentiam ^{centum vel} unius quadragenæ aut carenæ tantum re- ^{mille dierum} mittatur, quantum remitteretur, si more ^{aut anno-} antiquo talis poenitentia ageretur, specta- ^{rum.} do præcisè poenitentiam in se voluntariè su- sceptam, præscindendo ab intensione & ser- vore voluntatis. Quia non videtur posse intelligi tempus, quo extenderentur pœnæ purgatorii; cum illæ ad mille vel duo mil- lia annorum non extendantur, quales tamen indulgentiæ subinde conceduntur; cumque pœnæ purgatorii non solum intensione, sed & acerbitate mensurentur.

Quod autem *Soto 4. d. 21. q. 2. art. 1. de* ^{69.} indulgentiis centum aut mille annorum di- ^{Soto insun-} cit, hujusmodi portenta numquam Papam ^{datè contra} concedere cogitasse, satis præfidenter di- ^{tot annorum} ctum videtur, contra varias concessionem, ^{indulgentias} quæ in fide dignorum scriptis referuntur, ^{veluti con-} Et ego ipse vidi nonnullas authenticas Bul- ^{fiat in sur-} las Pontificias debite legalizatas, in quibus ^{git.} millium annorum indulgentiæ exprime- bantur: prout signanter in Bulla, *Dum pra-* ^{cessa, quæ est 20. inter Bullas Leonis X.} *cessa*, quæ est 20. inter Bullas Leonis X. ^{apud Rodriguez,} apud *Rodriguez*, exprimuntur quindecim ^{millia annorum de vera indulgentia.} millia annorum de vera indulgentia. Possè

ceptet: sicut iudex supremus non tenetur acceptare commutationem pœnæ sibi de- bitæ, nisi ad id se promissione aliqua obli- garit; prout videtur non constare in præ- senti, cum verba *Matth. 16.* & alibi videan- tur respicere vivos solvendo super terram. Quare hunc effectum non esse in defunctis infallibilem, uti nec juxta Plures effectum privatorum suffragiorum iis applicatorum, docet, *Caietanus, F. Soto, Cano, Corduba* aliique graves auct. es. Contraria tamen opinio est *Dominici Soto, Navarri, Suarez & Recentiorum* velut communiter. Quàm satis probabilem censet *Dicasillo Tract. 9. d. 2. dub. 18.* et si priorem etiam censet pro- babilem. Similiter *Bellarminus l. 1. de Indulg.* *1. 14. neutram*; inquit, *reprobare audeo*, addens sententiam *Caietani* videri valde rationabi- lem, alteram verò admodum piam. Sed *Ar- rigo disp. 28. sect. 1.* asserit posteriorem sen- tentiam esse omnino certam, adducens uni- cum fundamentum (quod & *Poliqui alle- gant*) desumptum ex Bulla *Leonis X. ad Ca- tetanum*, in qua æqualiter & absolute tum vivis tum defunctis promitti videtur libe- ratio à pœnis, dum dicitur, *Omnes tam vivos quam defunctos, qui veraciter omnes Indulgentias hujusmodi consecuti fuerint, à tanta temporali pœna secundum divinam justitiam pro peccatis suis æ- ternalibus debitam liberari, quanta concessa & ac- quiritur Indulgentiæ acquirenti. Et ita (subdit Pon- tificis) ab omnibus teneri & prædicari debere, sub excommunicationis lata sententia pœnâ &c. au- thoritate Apostolicâ decernimus.* Ex quibus ver- bis etiam colligitur Pontificem ibi non tan- tum loqui quasi ex opinione sua privata. Nihilominus ipse *Caietanus* & tot ejus Se- quaces inde non existimarunt prejudicatum esse claræ suæ opinioni; neque alii inde cer- to concluderunt oppositam. Immo Pon- tificis ibi nil quod erat incertum determinat, sed (ut contextus indicat) Cardinalem & Legatum suum de sententia & doctrina ex- plorata Ecclesiæ informat, de vi scilicet in- dulgentiarum sive efficaciâ; cui locus est, et si non infallibiliter & semper effectum illæ obtineant. Unde ita loqui potuisset etiam de suffragiis, quæ pro aliis offerun- tur, & tamen eatenus juxta Plures non ha- bent effectum infallibilem. Quæ expositio confirmatur ex eò, quod *Leo X.* ita loqua- tur ob contrarium dogma *Lutheri*, cujus ar- ticulus, inter alios damnatos ab eodem *Leone X.* in Bulla adversus eumdem *Lutherum*, sic habet: *Indulgentiæ his quæ veraciter eas consequun- tur, non valent ad remissionem pœnæ pro peccatis æternalibus debite apud divinam justitiam.* Ex quo videtur concidere quidquid *Ar rigo* allegat in oppositum, ut ejus dicta insipienti pate- bit. Sufficit igitur, quod modus iste loquen- di faveat sententiæ jam magis receptæ, ta- menti incertæ hæctenus.

verò aliquos reos fieri poenitentiae agendae secundum canones per spatium aliquot millium annorum, declarat *Bellarminus l. 1. de Indulgentiis c. 9.* Nam si peccatis lethalibus singulis deberetur secundum Canones poenitentia trium vel septem annorum: quis enumeret annos poenitentiae, qui secundum canones praescribi deberent iis, qui consuetudinem habent peccandi, vel blasphemandi ad singula prope momenta, & frequentissime homicidia, furta, sacrilegia, adulteria perpetrare, ac denique ut legimus. *Job. c. 15.* bibunt quasi aquam iniquitatem?

70.
Quid no-
minalis Qua-
dragesimae
Carenna sig-
nificetur.

Notandum ex *Bellarmino supra*, Indulgentiam quadragesimae significare remissionem poenitentiae, quae quadragesima continuatis diebus in jejuniis aliisque laboriosis operibus facienda esset. Quae quadragesima quando imperabatur acrior, ita ut v.g. solo pane & aqua contenti esse deberent, qui eam peragebant, Carena dici solebat, quod videlicet carentiam omnium ferè ciborum contineret. Eiusmodi carentiam praemitti solitam ante septennem poenitentiam, testatur *Concilium Tridentinum can. 53.* & *Burchardus l. 19.*

71.
An vel qua-
si differèntia
inter Indul-
gentiam ple-
niam, plenio-
rem & ple-
nissimam.

Tertio dividi solet in Plenam, Plenioram & Plenissimam: quae tamen membra non videntur inter se distingui, sed Pontifices utuntur his formulis, ut ostendant absolute se dare maximas quas possunt. Similiter indulgentiae concessae per modum Jubilaei; immo nec ipsum Jubilaeum plenissimum à praedictis distinguitur, nisi in quibusdam accidentalibus; ut quod in hoc concedi solet major potestas absolvendi à casibus reservatis, dispensandi in votis aut illa commutandi. De quo infra in quaestione particulari de Jubilaeo.

Q U A E S T I O II.

Qualiter ad Cōcessionem Indulgentiarum requiratur causa?

72.
Ad licitè,
immo vali-
dè conceden-
dum indul-
gentias re-
quiritur
causa.

DI C O I. Ad licitè, immo etiam ad validè concedendum indulgentias requiritur causa. Ita communiter Theologi, & colligitur ex locutionibus Pontificum: qui semper dicunt indulgentias ex causa pia & iusta posse concedi. Ita loquitur *Clemens VI. Extrav. Unigenitus. Martinus V. in Bulla*, quae habetur post *Concilium Constantiense. Leo X. in Epist. ad Caietanum.* Deinde probatur: quia Papa est dispensator thesauri, & non Dominus; dispensator autem non potest sine causa disponere de rebus Domini; aliàs enim non dispensator, sed dissipator esset. Probatur III. quia alioquin Papa validè posset uno verbo liberare quotidie omnes animas purgatorii; quod est incredibile. Deniq; non potest sine causa relaxare obliga-

tionè voti, ergo nec reatum poenitentiae, cuius obligatio similiter est juris divini. Quare nisi discretè & ex rationabili causa ista relaxatio fieret, Deus eam non acceptaret.

DI C O II. Causa ad concedendum indulgentias debet esse aequalis & proportionata, ut contra plures praesertim antiquiores & *Valentia*, tenet sententia jam communis. Quae probatur ex jam dictis, tum quia concessio indulgentiarum; quae parte causa deficiat, careret iusta & rationabili causa; quam requirunt Pontificum locutiones. Similiter dispensator ad validè operandum indiget etiam causa proportionata. Invalida etiam est dispensatio in voto aut lege superioris, ubi deficit causa proportionata. Denique, tam dissonum est rationi dare indulgentiam magnam ex levi causa, quam parvam ex nulla causa; ergo si haec non valeat, nec illa valebit.

Valida tamen erit indulgentia sic collata pro parte, pro qua, causa iuxta communem sententiam sufficit: nam Pontifex vult ponere remissionem poenae in quantum potest. Deinde utile non debet per ignobile vitari, ut habet *Regula Juris in 6.*

Causa porro, ob quam indulgentiae concedi solent, non debet esse temporalis, nisi quatenus in causam pietatis redundat, sed debet esse pia & spiritualis, ut insinuat *Martinus V.* supra citatus. Eiusmodi est utilitas Ecclesiae, promotio cultus Dei vel Sanctorum, extirpatio vitiorum, constructio templi, propugnatio aut propagatio fidei, & similes. Solet etiam plerumque certum opus praescribi lucrativis indulgentias; quaequam non sit semper necessarium; cum praecedentia merita ac incitamentum ad imitandum, subinde sufficiant ad concedendas alicui indulgentias nullo opere requisito.

Prout autem concessio indulgentiae & opus praescriptum ad praefatos fines ponendos multum vel parum conducunt, censetur indulgentia habere magnam vel parvam causam. Debet tamen utilitas spectari non praecise ex operibus singulorum (quae etiam aliquam efficaciam habere debeant ad finem intentum, sepe tamen parvam habent seorsim spectata) sed quatenus sunt conjuncta operibus totius communitatis aut aliorum fidelium. Quaevis ceteris paribus plus videatur lucrari, cuius opus ratione majoris devotionis plus conducit ad finem promovendum, quam opus alterius, etsi idem sit quoad substantiam. Quod insinuat *Bonifacius VIII. Extrav. Antiquorum*, dicens: *Vnusquisque tamen plus meretur, & indulgentiam efficacius consequetur, qui Basilicas ipsas amplius & frequentabit.*